

Lempäälän lausunto Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2045 luonnoksesta

Yhdyskuntalautakunta 17.01.2023 § 12
1220/08.00.00/2022

Valmistelijat yleiskaavoittaja Sini Suotausta ja liikenneinsinööri Rasmus Nousiainen

Pirkanmaan liitto on pyytänyt Lempäälän lausuntoa oheisesta Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2045 luonnoksesta.

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma on maakunnallista liikennejärjestelmätyötä ohjaava strateginen asiakirja. Se määrittelee Pirkanmaan liikennejärjestelmän kehittämistarpeet, -mahdollisuudet ja näiden toteuttamisen suuntaviivat tavoitevuoteen 2045 mennessä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää vision 2045, maakunnalliset päätavoitteet, nykytila-analyysin sekä neljä teemakarttaa. Teemakartoissa käsitellään Pirkanmaan liikennejärjestelmää neljästä eri näkökulmasta: ylimaakunnalliset pääyhteydet, tavaraliikenne, arjen liikenneympäristöt sekä matkailu ja vapaa-aika. Teemakarttoihin tukeutuen on määritetty temaattiset tavoitteet ja näiden toteuttamista tukevat toimenpiteet.

Suunnitelman tavoite- ja toimenpidekokonaisuuden konkretisoimiseksi käynnistetään keväällä 2023 toimeenpanoja toteutusvaihe. Tässä vaiheessa tehdään nelivuotinen toimenpideohjelma, johon määritetään ensi vaiheessa priorisoitavat toimenpiteet.

Lausunto

Kappaleessa 4 *Yhteyksien Pirkanmaa* kuvataan Pirkanmaan keskeisimpien ylimaakunnallisten yhteyksien kehittämistarpeita ja -tavoitteita. Karttaan on osoitettu varaus Suomiradalle uuteen maastokäytävään, mikä on vastoin juuri linjattua Lempäälän kantaa (KH 14.11.2022 §271). Lähijunaliikenteen ydinvyöhyke tunnistettu hyvin. Marjamäen kohdalla ydinvyöhykettä voisi laajentaa itään päin, sillä tavoitteena on saada alue liitettyä lähijunaliikenteeseen usein kulkevilla bussiyhteyksillä. Valtatien 3 oikaisu ja 2-kehä on osoitettu uusina tieyhteyksinä sekä päärata infraltaan parannettavana rataosuutena ovat huomioitu hyvin suunnitelmassa.

Kappale 5 *Tavaraliikenteen Pirkanmaa* kuvaa Pirkanmaan liikenneverkkoa ja solmupisteitä raidin ja logistiikan näkökulmasta. Sääksjärven ja vt 3 oikaisun uudet alueet ja liikenneväylät huomioitu hyvin. Kaupunkilogistiikan alue on rajattu vain kehätien sisäpuolisille alueille ja Hervantaan. Tuleva kakkoskehä kulkee Sääksjärven keskustan halki ja siten myös raskaan liikenteen lisääntyvät haitat kasvavat Sääksjärvellä. Kaupunkilogistiikan alueen osoittaminen myös Sääksjärven keskustaan olisi perusteltua. Kuljun Asemakylän ja Vanattaran suuntaan on osoitettu kuljetusintensiivistä aluetta, mikä ei ole Lempäälän tavoitteiden mukaista. Alueilla on asutusta ja tulevaisuudessa niitä tullaan kehittämään asuinalueina niin, että mahdollistetaan lähijunaseisakkeiden rakentuminen. Tulevaisuuden kuljetusintensiivisinä reservialueina on hyvä huomioida Lempäälän keskustan molemmin puolin sijoittuvat valtatie 3 liittymien ympäristöt.

Arjen Pirkanmaa (kappale 6) on paikkatietoanalyysiin ja asiantuntijanäkemyksiin pohjautuva aluetyypittely eli typologia Pirkanmaan erilaisista liikenneympäristötyypeistä. Typologiassa Pirkanmaa on liikenneympäristön alueellisten ominaisuuksien mukaan jaoteltu neljään toimenpidealueeseen: yksilöllisen liikenteen alue, lähiliikenteen keskukset, raide- tai linja-autoliikenteeseen tukeutuvat seutukeskukset sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennevyöhyke. Kaupunkiseudun vahvaa joukkoliikennevyöhykettä tulisi laajentaa Marjamäen alueella, missä nyt on jo merkittävä joukkoliikenteen vaihtopysäkki ja solmukohta. Myös Sääksjärven kohdalla pääradan länsipuolen alueet olisi hyvä ottaa mukaan kaupunkiseudun vahvaan joukkoliikennevyöhykkeeseen, jotta pystytään alusta alkaen liittämään uudet seudullisesti merkittävät työpaikka-alueet tähän vyöhykkeeseen. Myös on hyvä huomioida, että kakkoskehän ja Sääksjärven juna-aseman rooli lentokentän joukkoliikenneyhteytenä on tulevaisuudessa suuri ja tulisi näkyä kartassa.

Kappaleessa 7 *Matkailun Pirkanmaa* tarkastellaan Pirkanmaan liikennejärjestelmää matkailun ja vapaa-ajanvieron näkökulmasta. Kartalle on koostettu sellaiset matkailun ja vapaa-ajanvieron kohteet ja alueet, joiden arvioidaan vaikuttavan alueen liikenteeseen merkittävästi. Matkailukartassa on hyvin huomioitu Ideaparkin luonne matkailukohteena sekä Lempäälän juna-asema osana matkaketjuja. Yhdeksi karttaan soveltuvaksi Lempäälän aktiiviseksi matkailukohteeksi voisi nostaa vielä Vaihmalanhovin, mikä sijaitsee kaukana joukkoliikenteen runkoyhteyksistä. Seudullisesti merkittävä Birgitan polkuverkosto on esitetty kartalla, mutta yhtään retkeilyaluetta ei ole osoitettu Lempäälään. Lempäälän suosituimpia retkeily-/ulkoilualueita ovat Kirskaanniemi ja Hakkarin liikuntapuisto, joita käytetään laajasti yli kuntarajojen ympärivuoden ja siksi ne tulisivatkin osoittaa matkailukartalle.

Liikennejärjestelmäsunnittelussa yhdistetään lähes aina kävely ja pyöräily. Kävelyä ja pyöräilyä ei siis käsitellä omina kulkumuotoinaan. Kulkumuotoinaan nämä hyvin erilaiset tavat olisi syytä erotella selkeämmin. Pyöräliikenteen, kuten vaikkapa sähköpotkulautaliikenteenkin, tarkastelu on ajoneuvojen liikennetarkastelua.

Haja-asutusalueen autoilusta todetaan useasti, ettei siinä voida olettaa merkittävää vähenemää. Kuitenkin lisääntynyt ja lisääntyvä etätyö sekä kotiinkuljetusmahdollisuudet yms. vähentävät luonnostaan oman auton käytön tarvetta. Lisäksi yhä enemmän kehittyvät sähköiset kulkumuodot ovat tehneet tuloaan ja toimivat yhä pidemmällä matkoilla realistisena vaihtoehtoina kulkemiselle.

Raideliikenteen tavaraliikenteen kartta on vuodelta 2021. Tämä kuvaa huonosti nykytilannetta Venäjän liikenteen vähenemisen myötä, mikä olisi hyvä tuoda esiin kuvauksena tekstissä. Tällöin Pirkanmaan seudun alue voisi korostua karttaa selkeämmin suurempina liikennemäärinä muuhun maahan verrattuna.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun ”Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako” 3 §:n ”lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisovalta” kohdan 7 mukaan toimielin on toimivaltainen antamaan lausunnon.

Lisätietoja yleiskaavoittaja Sini Suontausta, 041 730 2523, sini.suontausta@lempaala.fi ja liikenneinsinööri Rasmus Nousiainen, 044 481 1804, rasmus.nousiainen@lempaala.fi

Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon.
Päätös	Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	Pirkanmaan liitto, Tiina Luukkonen